

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ВОДОПРОВІДНО-КАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

О. Б. КАЙДАННИК, асист. кафедри економіки підприємств,
бізнес-адміністрування та регіонального розвитку
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Питання державно-приватного партнерства (надалі - ДПП) набуває в Україні все більшого значення, оскільки економіка держави потребує значних інвестиційних ресурсів, як на державному, так і на галузевому рівні. Не є винятком галузь житлово-комунального господарства, зокрема підприємства водопровідно-каналізаційного господарства (надалі - ВКГ).

Однією із умов сталого розвитку національної економіки України є перехід підприємств, що надають послуги з водопостачання та водовідведення, на інноваційно-інвестиційний тип розвитку. Основні фонди підприємств ВКГ характеризуються високим ступенем морального і фізичного зносу, якість послуг з водопостачання та водовідведення, які надаються населенню та господарюючим суб'єктам, знаходиться на незадовільному рівні, і як результат – на впровадження інноваційно-інвестиційних проектів не вистачає ні власних, ні бюджетних коштів.

Враховуючи важливе суспільне значення підприємств сфери ВКГ, одним із пріоритетних напрямків інноваційно-інвестиційного розвитку України є реформування саме сфери водопостачання та водовідведення. У свою чергу запровадження інновацій, а саме проведення технічного переоснащення, модернізації та реконструкції морально й фізично застарілих основних фондів, вимагає використання значного обсягу інвестиційних ресурсів.

Нестача власних обігових коштів, неплатежі населення, недостатній рівень фінансування із державного та місцевих бюджетів, відсутність перспектив довгострокового кредитування банківським сектором підприємств сфери водопровідно-каналізаційного господарства та відсутність іноземних інвестицій викликали необхідність розробки та впровадження нових форм і методів фінансового забезпечення інноваційного розвитку господарюючих суб'єктів ВКГ.

Саме тому актуальним є створення гнучкої системи співпраці між приватним сектором і державою, у рамках якої комерційні прагнення ділових структур можуть ефективно поєднуватися з вирішенням ключових загальнонаціональних завдань щодо впровадження інновацій у сферу водопровідно-каналізаційного господарства. Саме для вирішення проблеми фінансування інновацій без передачі майна у приватну власність використовується концепція державно-приватного партнерства.

У сфері водопровідно-каналізаційного господарства країни склались певні передумови впровадження механізму державно-приватного партнерства, які полягають в наступному:

- підприємства сфери централізованого водопостачання й водовідведення є природними монополістами і мають гарантовані ринки збуту наданих ними послуг, а також досить значні обсяги реалізації, що є суттєвою перевагою стосовно інших об'єктів інвестування, де ринки потрібно завойовувати;

- у підприємств ВКГ є вагомий потенціал щодо зниження операційних витрат, пов'язаних із наданням послуг із водопостачання та відведення стоків за рахунок впровадження енергоощадних й ресурсозберігаючих технологій та скорочення непродуктивних витрат ресурсів.

Розрізняють наступні форми реалізації інвестиційних проектів на засадах ДПП: державні контракти; орендні відносини; лізинг; створення державно-приватних підприємств корпоративного типу; розподіл продукції та прибутків на основі угод про розподіл продукції; угоди концесії.

У світі використовують такі фінансові інструменти державно-приватного партнерства, як: інвестиційні фонди, банки розвитку, корпоративні структури за участю держави, особливі економічні зони, венчурні компанії, венчурні та інвестиційні фонди, концесії.

Найбільш прийнятною формою співпраці державних органів (органів місцевого самоврядування) та комерційних структур у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, одним із шляхів залучення приватного капіталу є концесія. Передача майнових комплексів, що надають послуги із водопостачання й водовідведення, у концесію законодавчо закріплена Законом України “Про концесії” та Законом України “Про особливості передачі в оренду чи концесію об'єктів у сферах

теплопостачання, водопостачання та водовідведення, що перебувають у комунальній власності”.

Одним із найважливіших принципів здійснення концесійної діяльності є оплатне використання об'єкта концесії. Концесійний платіж вноситься концесіонером відповідно до умов концесійного договору незалежно від наслідків господарської діяльності та зараховується до державного або місцевих бюджетів.

Концесіонер обов'язково повинен фінансувати інноваційні енергоощадні, ресурсозберігаючі технології, прописані в концесійному договорі, знижуючи тим самим собівартість комунальних послуг. При цьому концесіонер отримує прибуток від управління водоканалом, який формується за рахунок реалізації населенню та іншим комерційним споживачам наданих послуг за тарифами, встановленими в концесійній угоді.

Обов'язковою умовою при передачі об'єктів підприємств сфери ВКГ в концесію є забезпечення пріоритету здійснення інноваційних екологічних та соціальних проектів з метою активізації переходу досліджуваної сфери діяльності на інноваційно-інвестиційний шлях розвитку.

Передача водопровідно-каналізаційних мереж та об'єктів, що перебувають у власності місцевих органів самоврядування, в концесію дозволить залучити значні обсяги приватних фінансових ресурсів у сферу ВКГ, досягти обґрунтованості тарифів на послуги водоканалів, підвищити якість питної води та розширити асортимент послуг, демонополізувати та створити конкурентний ринок послуг з водопостачання та водовідведення.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Т. О. ГОЛУНОВА, студ.

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

До проблем розвитку державно-приватного партнерства в Україні відносять нестабільність і недосконалість вітчизняної законодавчої бази. Насідками цієї проблеми є обмеження інституційних можливостей ДПП, підвищення ризику інвестицій, ускладнення процесів гарантування та